YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

20 päivänä tammikuuta 2005 *

Asiassa C-101/04,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Arbeidsrechtbank Gent (Belgia) on esittänyt 17.2.2004 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 26.2.2004, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Roger Noteboom

vastaan

Rijksdienst voor Pensioenen,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit N. Colneric (esittelevä tuomari), joka hoitaa neljännen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, J. N. Cunha Rodrigues ja E. Levits,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille on esittänyt

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään D. Martin,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 29.6.1998 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1606/98 (EYVL L 209, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1408/71), säännösten tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Noteboom ja belgialainen sosiaaliturvalaitos Rijksdienst voor Pensioenen (jäljempänä Rijksdienst) ja joka koskee eläkkeensaajille maksettavaa lomarahaa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Asetuksen N:o 1408/71 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tässä asetuksessa:

— —

t) 'etuuksilla' ja 'eläkkeellä' tarkoitetaan kaikkia etuuksia ja eläkkeitä, mukaan lukien kaikki niiden osat, jotka maksetaan julkisista varoista, arvon säilyttäviä korotuksia ja lisäavustuksia, joihin sovelletaan III osaston säännöksiä, kuten myös kertasuoritteisia etuuksia, jotka maksetaan eläkkeiden yhteydessä, ja maksujen palauttamisen muodossa annettavia rahasuorituksia;

— — "

4 Saman asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tätä asetusta sovelletaan kaikkeen lainsäädäntöön, joka koskee seuraavia sosiaaliturvan aloja:

— —

c) vanhuusetuuksia;

— —"

5 Asetuksen N:o 1408/71 III osaston 3 lukuun, jonka otsikkona on "Vanhuus ja kuolema (eläkkeet)", kuuluvassa 45 artiklassa vahvistetaan periaate, jonka mukaan jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen nojalla täyttyneet vakuutuskaudet lasketaan yhteen etuuksia koskevien oikeuksien saavuttamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi.

6 Kyseisen artiklan 1 ja 6 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan etuuksia koskevan oikeuden saavuttamiseksi, säilyttämiseksi tai takaisinsaamiseksi järjestelmässä, joka ei ole 2 tai

3 kohdan mukainen erityisjärjestelmä, edellytetään vakuutus- tai asumiskausien täyttymistä, tämän jäsenvaltion toimivaltainen vakuutuslaitos ottaa huomioon tarpeellisessa määrin muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan täyttyneet vakuutus- tai asumiskaudet, olivatpa ne täyttyneet yleisessä järjestelmässä tai erityisjärjestelmässä ja joko palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana. Nämä kaudet otetaan huomioon ikään kuin ne olisivat sovellettavan lainsäädännön mukaisesti täyttyneitä kausia.

— —

6. Sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka alueella palkattu työntekijä asuu, ottaa huomioon täyden työttömyyden kauden ja sen aikana 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan tai b alakohdan ii alakohdan ensimmäisen virkkeen mukaan myönnetyt etuudet soveltamansa lainsäädännön mukaan niin kuin palkattu työntekijä olisi ollut tämän lainsäädännön alainen viimeisen työpaikkansa aikana.

— —

Jos täyden työttömyyden kausi sen henkilön asuinmaassa, jonka etua asia koskee, voidaan ottaa huomioon vain, jos vakuutusmaksukaudet ovat täyttyneet tässä maassa, tämä edellytys katsotaan täyttyneeksi, jos vakuutusmaksukaudet ovat täyttyneet toisessa jäsenvaltiossa."

7 Asetuksen N:o 1408/71 III osaston 6 luvun 3 jaksoon, jonka otsikkona on "Työttömät, jotka viimeisen työskentelynsä aikana asuivat muussa jäsenvaltiossa kuin toimivaltaisessa valtiossa", sisältyvän 71 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Työtön, joka aiemmin oli työssä ja joka viimeisen työskentelynsä aikana asui muun jäsenvaltion kuin toimivaltaisen valtion alueella, saa etuudet seuraavien säännösten mukaisesti:

a) — —

ii) rajatyöntekijä, joka on kokonaan työtön, saa etuudet sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella hän asuu, niin kuin hän olisi ollut tämän lainsäädännön alainen viimeksi työskennellessään; nämä etuudet antaa asuinpaikan laitos omalla kustannuksellaan;

— —"

Kansallinen lainsäädäntö

8 Palkattujen työntekijöiden vanhuus- ja leskeneläkkeestä 24.10.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen nro 50 (*Belgisch Staatsblad* 27.10.1967, s. 11258), sellaisena kuin se

on muutettuna 30.3.1994 säädetyllä lailla (*Belgisch Staatsblad* 31.3.1994, s. 8866; jäljempänä 24.10.1967 tehty kuninkaan päätös), 22 §:ssä määrätään seuraavaa:

"Lomaraha ja sen lisä voidaan myöntää vuosittain tämän järjestelmän mukaisen eläkkeen saajille.

— —

Tässä pykälässä tarkoitettuja lomarahoja ei oteta huomioon sovellettaessa sosiaalietuuksien päällekkäisyyttä koskevia sääntöjä eikä laskettaessa varallisuutta ennen tiettyjen etujen myöntämistä."

9 Palkattujen työntekijöiden vanhuus- ja leskeneläkejärjestelmää koskevista yleisistä säännöksistä 21.12.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen (*Belgisch Staatsblad* 16.1.1968, s. 441), sellaisena kuin se on muutettuna 27.1.1998 tehdyllä kuninkaan päätöksellä (*Belgisch Staatsblad* 20.2.1998, s. 4793) ja 4.3.2002 tehdyllä kuninkaan päätöksellä (*Belgisch Staatsblad* 29.3.2002, s. 13236; jäljempänä 21.12.1967 tehty kuninkaan päätös), 56 §:n 1 momentissa määrätään seuraavaa:

"Vanhuus- ja/tai leskeneläkkeen saajille myönnetään vuosittain lomaraha ja sen lisä.

Lomarahaa ja sen lisää ei kuitenkaan myönnetä sinä vuonna, jona eläke tosiasiallisesti alkaa ensimmäisen kerran. Sitä seuraavana vuonna lomaraha ja sen lisä myönnetään niiden kuukausien lukumäärän mukaisessa suhteessa, joiden osalta edunsaaja on saanut eläkettä eläkkeen alkamisvuoden aikana. Tätä seuraavina vuosina lomaraha ja sen lisä myönnetään täysimääräisinä.

— —

Edellä olevasta 2 kohdasta poiketen — — sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän pykälän 2 momentin soveltamista lomaraha ja sen lisä myönnetään täysimääräisinä siitä vuodesta alkaen, jona eläke tosiasiallisesti alkaa ensimmäisen kerran:

a) jos kyseessä on vanhuuseläke, kun edunsaaja on saanut varhaiseläkettä tai sairaudesta, työkyvyttömyydestä tai omasta tahdosta riippumattomasta työttömyydestä maksettavaa korvausta sellaisen toiminnan jälkeen, joka kuuluu työntekijöiden sosiaaliturvasta 28.12.1944 annetun lain tarkistamisesta 27.6.1969 annetun lain, kauppalaivaston miehistön sosiaaliturvasta 7.2.1945 annetun lain tai kaivostyöläisten ja heihin rinnastettavien henkilöiden sosiaaliturvasta 10.1.1945 annetun lain soveltamisalaan koko sinä kalenterivuonna, joka edeltää vanhuuseläkkeen alkamisvuotta;

b) — —

Korvaukset, jotka maksetaan omasta tahdosta riippumattomasta työttömyydestä 23.12.1996 tehdyn kuninkaan päätöksen 5 §:n 7 momentissa tarkoitetun toiminnan jälkeen, rinnastetaan edellisen kohdan soveltamisessa tässä kohdassa tarkoitettuihin korvauksiin, jotka maksetaan omasta tahdosta riippumattomasta työttömyydestä."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

10 Noteboom on Belgian kansalainen, joka on työskennellyt Alankomaissa mutta asunut Belgiassa.

11 Hieman ennen eläkkeelle jäämistään hän joutui työttömäksi. Vanhuuseläkkeen maksamista koskevan oikeutensa syntymisvuotta edeltäneenä vuonna hän sai keskeytyksettä työttömyysetuuksia. Asetuksen N:o 1408/71 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan nojalla nämä työttömyysetuudet laskettiin ja maksettiin asiaa koskevan Belgian lainsäädännön mukaisesti.

12 Noteboomilla on ollut 1.1.1999 alkaen oikeus vanhuuseläkkeeseen palkattuja työntekijöitä koskevan Belgian järjestelmän mukaisesti. Vuonna 1999 Rijksdienst maksoi hänelle kyseisen eläkkeen lisäksi lomarahana 23 069 Belgian frangia eli 571,87 euroa.

13 Myöhemmin Rijksdienst katsoi maksaneensa erehdyksessä Noteboomille kyseisen summan ja vaati sen palauttamista 18.8.1999 tiedoksi antamallaan päätöksellä.

14 Noteboom nosti 14.9.1999 tästä päätöksestä kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa.

15 Tässä tuomioistuimessa Noteboom väitti olevansa oikeutettu lomarahaan, koska hän oli saanut keskeytyksettä työttömyysetuuksia sinä vuonna, joka edelsi hänen vanhuuseläkkeen maksamista koskevan oikeutensa syntymisvuotta.

16 Rijksdienst sitä vastoin väitti, ettei Noteboom täyttänyt 21.12.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen 56 §:ssä säädettyjä edellytyksiä. Rijksdienstin mukaan nimittäin Noteboomin työttömyys ei seurannut "toimintaa, jonka osalta kyseiseen henkilöön sovellettiin Belgian sosiaaliturvajärjestelmää". Vaikka työttömyysetuudet tosiasiallisesti maksoikin Belgian valtio, todellinen velallinen on Rijksdienstin mukaan se jäsenvaltio, jossa kyseinen henkilö työskenteli ja jäi työttömäksi, eli tässä tapauksessa Alankomaiden kuningaskunta.

17 Rijksdienst väitti myös, ettei lomaraha selvästikään ole "eläkettä vaan ad hoc -etuus". Rijksdienstin mukaan lomaraha ei kuulu asetuksen N:o 1408/71 asialliseen soveltamisalaan.

18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin palauttaa mieleen yhteisöjen tuomioistuimen asiaa koskevan oikeuskäytännön, erityisesti asiassa 171/82, Valentini, 5.7.1983 annetun tuomion (Kok. 1983, s. 2157, Kok. Ep. VII, s. 185), ja selostaa kyseessä olevan etuuden luonnetta muun muassa seuraavasti:

— edellä mainitun 24.10.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen 22 §:n henkilöllinen soveltamisala vastaa vanhuus- ja leskeneläkettä koskevan oikeuden henkilöllistä soveltamisalaa: lomaraha myönnetään kaikille eläkkeensaajille ja ainoastaan heille

— eläkkeensaajien lomarahat rahoitetaan täsmälleen samoista lähteistä kuin vanhuus- ja leskeneläkkeet

— kuten vanhuuseläke, tätä eläkettä täydentävä lomaraha myönnetään henkilöille, joiden ei ikänsä perusteella enää tarvitse pysyä työvoimaviranomaisten käytettävissä. Kyseisten etuuksien avulla nämä henkilöt voivat huolehtia toimeentulostaan

— lomaraha on kuitenkin kiinteämääräinen, eikä se mitenkään riipu saadun palkan määrästä tai täyttyneistä vakuutuskausista.

19 Näin ollen Arbeidsrechtbank Gent on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Kuuluuko 24.10.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen nro 50 22 §:ssä ja 21.12.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen 56 §:ssä tarkoitettu lomaraha asetuksen N:o 1408/71 asialliseen soveltamisalaan ja onko se erityisesti kyseisen asetuksen 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu 'vanhuusetuus'?

2) Onko asetuksen N:o 1408/71 45 artiklan 1 ja 6 kohtaa tulkittava siten, että Rijksdienst voor pensioenenin on toimivaltaisena laitoksena otettava lomarahaoikeutta määrittäessään huomioon toisessa jäsenvaltiossa täyttyneet vakuutuskaudet?

3) Mikäli toiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, sovelletaanko asetuksen N:o 1408/71 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan säännöstä, jonka mukaan rajatyöntekijän on voitava saada etuudet sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella hän asuu, 'niin kuin hän olisi ollut tämän lainsäädännön alainen viimeksi työskennellessään', ainoastaan työttömyysetuuksiin vai sovelletaanko sitä myös muihin etuuksiin, kuten 24.10.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen nro 50 22 §:ssä ja 21.12.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen 56 §:ssä tarkoitettuun lomarahaan?"

Ennakkoratkaisukysymykset

Ensimmäinen kysymys

20 Ensimmäisellä kysymyksellään, joka koskee asetuksen N:o 1408/71 asiallista soveltamisalaa, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy lähinnä sitä, onko 24.10.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen 22 §:ssä ja 21.12.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen 56 §:ssä tarkoitetun lomarahan kaltainen etuus asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu vanhuusetuus.

21 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan etuutta voidaan pitää sosiaaliturvaetuutena ainoastaan, jos yhtäältä sen myöntäminen etuudensaajille perustuu tiettyyn laissa määriteltyyn asemaan eikä riipu tapauskohtaisesta tarveharkinnasta ja jos toisaalta etuus liittyy johonkin asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti mainittuun vakuutustapahtumaan (ks. erityisesti asia C-78/91, Hughes, tuomio 16.7.1992, Kok. 1992, s. I-4839, 15 kohta; asia C-85/99, Offermanns, tuomio 15.3.2001, Kok. 2001, s. I-2261, 28 kohta ja asia C-333/00, Maaheimo, tuomio 7.11.2002, Kok. 2002, s. I-10087, 22 kohta).

22 Käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä olevan lomarahan kaltainen etuus täyttää nämä edellytykset.

23 Ensimmäisestä edellytyksestä on syytä huomata, että tämän lomarahan myöntämistä koskevissa säännöksissä, erityisesti 21.12.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen 56 §:n 1 momentissa, myönnetään edunsaajille laissa määritetty oikeus ja että tämä oikeus myönnetään automaattisesti henkilöille, jotka täyttävät tietyt objektiiviset arviointiperusteet, ilman mitään tapauskohtaista tarveharkintaa.

24 Toisesta edellytyksestä on syytä palauttaa mieleen, että yhteisöjen tuomioistuin on toistuvasti todennut, että asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalan ulkopuolelle jäävien ja sen soveltamisalaan kuuluvien etuuksien välinen ero tehdään pääasiallisesti kunkin etuuden tunnusomaisten ominaisuuksien, erityisesti sen tarkoituksen ja myöntämisedellytysten, perusteella eikä suinkaan sillä perusteella, katsotaanko etuus kansallisessa lainsäädännössä sosiaaliturvaetuudeksi vai ei (ks. erityisesti em. asia Hughes, tuomion 14 kohta sekä yhdistetyt asiat C-245/94 ja C-312/94, Hoever ja Zachow, tuomio 10.10.1996, Kok. 1996, s. I-4895, 17 kohta).

25 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen etuuden oikeudellisesta luonteesta on näin ollen katsottava, ettei sen määrittely lomarahaksi ole ratkaisevaa arvioitaessa sitä, voidaanko kyseistä etuutta pitää asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna vanhuusetuutena.

26 Sen sijaan on todettava, että kyseessä olevan lomarahan tunnusmerkit osoittavat, että sitä voidaan pitää sellaisena asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna vanhuusetuutena, joka maksetaan asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan t alakohdassa tarkoitettuna lisäavustuksena.

27 Tämän lomarahan myöntämistä koskevista säännöksistä ilmenee ensinnäkin, että se maksetaan yksinomaan vanhuus- ja/tai leskeneläkkeen saajille. Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, että eläkkeensaajien lomarahat rahoitetaan samoista lähteistä kuin vanhuus- ja leskeneläkkeet.

28 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tavoin on todettava toiseksi, että vanhuuseläkettä täydentävän lomarahan avulla edunsaajat voivat huolehtia toimeentulostaan. Kuten komissio on todennut, tällä lomarahalla pyritään tarkemmin sanoen takaamaan eläkkeensaajille sellainen taloudellinen lisä, jonka avulla he mahdollisesti voivat lähteä lomalle.

29 Se ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsema seikka, että lomaraha on sellainen kiinteämääräinen summa, joka ei mitenkään riipu saadun palkan määrästä tai täyttyneistä vakuutuskausista, ei kyseenalaista lomarahan oikeudellista luonnehdintaa asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuksi vanhuusetuudeksi. Yhteisöjen tuomioistuin on tosin todennut, että tällaiset etuudet tavallisesti rahoitetaan ja saavutetaan edunsaajien omien maksujen perusteella ja lasketaan sen mukaan, kuinka kauan he ovat vakuutusjärjestelmään kuuluneet (ks. em. asia Valentini, tuomion 14 kohta). Käsiteltävänä olevan yksittäistapauksen olosuhteet, jotka tutkittiin tämän tuomion 27 ja 28 kohdassa, kuitenkin osoittavat, että kyse on asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetusta vanhuusetuudesta.

30 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava siten, että 24.10.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen 22 §:ssä ja 21.12.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen 56 §:ssä tarkoitetun lomarahan kaltainen etuus on asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu vanhuusetuus.

Toinen kysymys

31 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy lähinnä sitä, onko asetuksen N:o 1408/71 45 artiklan 1 ja 6 kohtaa tulkittava siten, että asuinpaikkana olevan jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen on pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen etuuden myöntämiseksi otettava huomioon sellainen täyden työttömyyden kausi, jonka aikana entinen palkattu työntekijä on saanut saman asetuksen 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaisia etuuksia, siitä huolimatta, ettei työttömyys ole seurannut toimintaa, jonka osalta kyseinen työntekijä oli kyseisen laitoksen soveltaman lainsäädännön alainen.

32 Tästä ongelmasta on kyse asetuksen N:o 1408/71 45 artiklan 6 kohdassa, jota on siis tulkittava ensimmäiseksi.

33 Tämän kohdan ensimmäisestä alakohdasta ilmenee, että sen jäsenvaltion toimivaltainen laitos, jonka alueella palkattu työntekijä asuu, ottaa huomioon täyden työttömyyden kauden ja sen aikana asetuksen N:o 1408/71 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaan myönnetyt etuudet soveltamansa lainsäädännön mukaan ikään kuin palkattu työntekijä olisi ollut tämän lainsäädännön alainen viimeisen työskentelynsä aikana.

34 Oikeus pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen etuuteen on näin ollen määritettävä ottamalla huomioon ne rajatyöntekijän täyden työttömyyden kaudet, joiden perusteella on myönnetty asetuksen N:o 1408/71 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaisia työttömyysetuuksia ikään kuin kyseinen työntekijä olisi ollut asuinpaikkanaan olleen jäsenvaltion lainsäädännön alainen viimeisen työskentelynsä aikana.

35 Tästä seuraa, ettei asetuksen N:o 1408/71 45 artiklan 1 kohtaa tarvitse tulkita.

36 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava siten, että asetuksen N:o 1408/71 45 artiklan 6 kohtaa on tulkittava siten, että asuinpaikkana olevan jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen on pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen etuuden myöntämiseksi otettava huomioon sellainen täyden työttömyyden kausi, jonka aikana entinen palkattu työntekijä on saanut saman asetuksen 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaisia etuuksia ikään kuin tämä työntekijä olisi ollut kyseisen laitoksen soveltaman lainsäädännön alainen viimeisen työskentelynsä aikana.

Kolmas kysymys

37 Toiseen kysymykseen annetun vastauksen perusteella ei ole tarpeen vastata kolmanteen kysymykseen.

Oikeudenkäyntikulut

38 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Palkattujen työntekijöiden vanhuus- ja leskeneläkkeestä 24.10.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen nro 50, sellaisena kuin se on muutettuna 30.3.1994 säädetyllä lailla, 22 §:ssä ja palkattujen työntekijöiden vanhuus- ja leskeneläkejärjestelmää koskevista yleisistä säännöksistä 21.12.1967 tehdyn kuninkaan päätöksen, sellaisena kuin se on muutettuna 27.1.1998 tehdyllä kuninkaan päätöksellä ja 4.3.2002 tehdyllä kuninkaan päätöksellä, 56 §:ssä tarkoitetun lomarahan kaltainen etuus on sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97, sellaisena kuin se on muutettuna 29.6.1998 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1606/98, 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu vanhuusetuus.**

2) **Asetuksen N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna asetuksella N:o 118/97, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1606/98, 45 artiklan 6 kohtaa on tulkittava siten, että asuinpaikkana olevan jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen on pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen etuuden myöntämiseksi otettava huomioon sellainen täyden työttömyyden kausi, jonka aikana entinen palkattu työntekijä on saanut saman asetuksen N:o 1408/71 71 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdan mukaisia etuuksia ikään kuin tämä työntekijä olisi ollut kyseisen laitoksen soveltaman lainsäädännön alainen viimeisen työskentelynsä aikana.**

Allekirjoitukset